

Odborná způsobilost v BOZP - Část 1: Profesionální pozice v BOZP

📅 25.07.2016

Competence in occupational safety and health - PART 1: PROFESSIONAL POSITIONS IN OSH

Ing. Jiří Tilhon¹

¹Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v.v.i. tilhon@vubp-praha.cz

BOZP Národní soustava kvalifikací Národní soustava povolání technik BOZP manažer
BOZP odborně způsobilá osoba v prevenci rizik

Abstrakt

Článek Odborná způsobilost v BOZP má za cíl poskytnout ucelený náhled na problematiku odborné způsobilosti a kvalifikace osob na úseku BOZP. Vzhledem k rozsáhlosti problematiky je členěna na 3 dílčí části. První z nich má název Profesionální pozice v BOZP. Přibližuje profesní pracovní pozice uvedené v Národní soustavě kvalifikací a Národní soustavě povolání a vzájemně porovnává požadavky uvedené v obou soustavách.

Klíčová slova: BOZP, Národní soustava kvalifikací, Národní soustava povolání, technik BOZP, manažer BOZP, odborně způsobilá osoba v prevenci rizik

Abstract

The article Competence in OSH aims to provide a comprehensive view on the issue of the competence and qualifications of persons in the field of occupational health and safety. Given the scale of the issue is divided into three sub-sections. Professional positions in OSH is the first sub-section. To professional jobs listed in the National Register of Qualifications and the National Occupations System and compares these requirements with each other.

Keywords: Occupational Safety and Health (OSH), National Register of Qualifications, National Register of Occupations, OSH technician, OSH manager, professionally competent person in risk prevention

Úvod

Profesionální pozice v oblasti bezpečnosti práce (dále též BOZP) jsou definovány jak v právních a technických předpisech, tak i v Národní soustavě povolání a Národní soustavě kvalifikací. Odmyslíme-li si ustanovení § 101 zákoníku práce, o povinnosti zaměstnavatele na úseku BOZP (odst. 1) a o péči vedoucích pracovníků o BOZP (odst. 2), zůstává jen odborná způsobilost podle zákona č. 309/2006 Sb., který ustanovuje odborně způsobilou fyzickou osobu v prevenci rizik (§ 9 odst. 2) jako poradce zaměstnavatele^[1] (dále jen OZO PR), a zvláštní odbornou způsobilost zaměstnanců

zaměstnavatele (§ 11 odst. 1) podle téhož zákona. Zákon vedle OZO PR definuje i postavení další odborně způsobilé osoby na úseku BOZP, a to koordinátora BOZP na staveništi (§ 14 odst. 1). Tato pracovní pozice má za úkol koordinovat činnosti na úseku BOZP jak v rámci přípravné fáze stavby, tak v rámci její realizace až do jejího ukončení. Vzhledem k tomuto specifickému postavení a roli, nebude již více samostatně zmiňován.

Jak z uvedeného nástinu pracovních pozic vyplývá, liší se mezi sebou získanou odbornou kvalifikací. Lze tak definovat pracovníky obsluh technických zařízení, či jiné pracovníky vč. řídicích pracovníků, tvořících skupinu pracovníků bez odborné kvalifikace (není požadována žádná konkrétní odborná znalost či dovednost) a skupinu kvalifikovaných pracovníků, kteří jsou na základě získaných zkušeností oprávněni ke specifickým úkolům a činnostem – např. zasahovat do technických zařízení, obsluhovat jeřáb, provádět svářečské práce, nebo poskytovat poradenství v určité oblasti. Tyto osoby tvoří skupinu osob s odbornou kvalifikací – blíže 2. část článku.

Článek je rozdělen do tří dílčích částí, z nichž každá se věnuje odborné způsobilosti z jiného úhlu pohledu.

Část 1 s podtitulem „Procesní pozice BOZP“ porovnává pracovní pozice na úseku BOZP, jak jsou uvedené v národních registrech kvalifikací a povolání. Přibližuje stanovené požadavky na uvedené osoby a vzájemně je porovnává.

Část 2 s podtitulem „Porovnání odborné způsobilosti na úseku prevence rizik a požární ochrany“ přibližuje historický vývoj struktury odborně způsobilých osob na úseku požární ochrany, a definuje návrh určité struktury postavení nekvalifikovaných a kvalifikovaných osob na úseku BOZP.

Část 3 s podtitulem „Rozsah činnosti zaměstnavatele na úseku prevence rizik“ nastiňuje činnost zaměstnavatelů a jejich vedoucích pracovníků – manažerů na úseku BOZP při plnění konkrétních požadavků a definuje potřebnou znalost a tím odbornou způsobilost na úseku BOZP.

Teprve z tohoto rozboru a základu by podle pravidel metodologie a metodiky měla vyplynout vhodná struktura odborných způsobilostí a oprávnění k provádění konkrétních úkonů na úseku BOZP konkrétními pracovníky.

Porovnání pracovních pozic na úseku BOZP v národních registrech kvalifikací a povolání

V národních soustavách jsou uvedeny různé pracovní pozice na úseku bezpečnosti práce. V Národní soustavě kvalifikací to jsou manažer BOZP a Technik BOZP, v Národní soustavě povolání to jsou Manažer BOZP, Odborně způsobilá osoba v prevenci rizik BOZP, Technik BOZP. Shodné pracovní pozice jsou v níže uvedené struktuře přiblíženy a vzájemně porovnány.

Vedle těchto pracovních pozic jsou v Národní soustavě povolání uvedeny pracovní pozice Chemický technik BOZP ve skupině Chemie, nebo Bezpečnostní technik v podzemí ve skupině Hornická činnost a činnosti prováděné hornickým způsobem. Tyto pracovní pozice nebudou v níže uvedené struktuře přiblíženy ani porovnány. A to nejen z důvodu, že se jedná o jakousi oborovou alternativu k pozici Technika BOZP, ale hlavně z důvodu nezřízení takových pracovních pozic v Národní soustavě kvalifikací.

Národní soustava kvalifikací

Národní soustava kvalifikací (dále jen NSK) je průběžně budovaný, státem podporovaný a občany i zaměstnavateli využitelný registr profesních kvalifikací existujících na pracovním trhu v ČR. Umožňuje zájemcům získat celostátně uznávané osvědčení o jejich profesní kvalifikaci, aniž by museli zasednout do školních lavic. Pomáhá všem, kdo se vydávají na cestu za lepší prací s cílem získat plnohodnotnou kvalifikaci a lepší pracovní uplatnění^[2]. NSK tak nenahrazuje stávající vzdělávací systémy, ale doplňuje je a umožňuje definování kvalifikací žádaných a uplatnitelných na trhu práce. Navíc, při srovnání našich kvalifikací s kvalifikacemi stanovenými v jiných evropských státech^[3].

Řešitelem projektu je Národní ústav pro vzdělávání. Jednotlivé kvalifikace jsou rozčleněny do několika skupin. Ve skupině Speciální a interdisciplinární obory lze nalézt i kvalifikace - povolání Technik BOZP a Manažer BOZP. Pohříchu tak jde o kvalifikace, které zákony k bezpečnosti práce neznají. A otevřeně si přiznejme, že manažerské pozice soukromých podnikatelů, zvláště malých podniků, stojí mimo jakékoli kategorie požadavků odborného vzdělání.

Jak zdůrazňuje Samková, postupná transpozice směrnic Evropské unie do národního práva založená na novém pojetí BOZP, a to na filosofii prevence rizik, s sebou přinesla nahrazení techniků BOZP osobami odborně způsobilými v prevenci rizik. Pozice technika BOZP tak byla opuštěna a měla zaniknout. Nicméně, je stále používána personalisty i méně informovanou veřejností^[4].

Technik BOZP

Kvalifikační standard pro povolání Technik BOZP^[5] (kód: 39-004-M) odpovídá kvalifikační úrovni 4 a pracovník kvalifikaci získá složením zkoušky před akreditovanou komisí. Úspěšným absolvováním zkoušky je odborně způsobilý k:

- orientaci v základních právních předpisech a technických normách v oblasti BOZP,
- vedení dokumentace o preventivních prohlídkách na pracovištích,
- provádění zápisů do knihy úrazů a vyplňování záznamů o pracovních úrazech,
- zařazování prací do kategorií pro konkrétní pracoviště zaměstnavatele ve spolupráci s orgánem ochrany veřejného zdraví,
- školení zaměstnanců v oblasti BOZP,
- vyhledávání a hodnocení rizik v oblasti BOZP a navrhování opatření k jejich minimalizaci,
- vedení dokumentace BOZP.

Z uvedeného výčtu je patrné, že pracovní pozice je pojata velmi široce a zahrnuje takové specifické a vysoce odborné činnosti, jako je kategorizace práce, školení zaměstnanců (bez jakéhokoli omezení), vyhledávání, analýza a hodnocení rizik, vč. návrhu vhodných opatření. Vzhledem k hloubce znalostí a základních představ manažerů a různých vedoucích pracovníků a majitelů malých podniků je nebezpečné vzbuzovat představu, že Technik BOZP je připraven na tyto činnosti, že se může věcně vyjadřovat k pracím s vyhrazenými technickými zařízeními, jiných specifických technických zařízení a prováděných činností a doporučit vhodná opatření k zajištění bezpečnosti práce a ochrany zdraví pracovníků. Je zřejmé, že návrh pravomocí – odborné způsobilosti, vůbec nerespektuje autoritu odborně způsobilé fyzické osoby. Nezapomeňme, že z proklamace NSK vyplývá, že jde o celostátně uznávanou kvalifikaci, takže nelze dovozovat, že by byla platná jen pro jednoho konkrétního zaměstnavatele, u kterého žadatel zkoušky vykonával praxi a jehož činnost zřejmě přiměřeně zná a je schopen zaujmout i relevantně správná rozhodnutí.

Manažer BOZP

Kvalifikační standard pro povolání Manažer BOZP^[6] (kód: 39-005-T) odpovídá kvalifikační úrovni 7 a pracovník kvalifikaci získá složením zkoušky před akreditovanou komisí. Musí však být odborně způsobilou osobou v oblasti prevence rizik BOZP podle zákona č. 309/2006 Sb. Úspěšným absolvováním zkoušky je odborně způsobilý k:

- aplikaci právních a ostatních předpisů a evropských právních předpisů v oblasti BOZP, včetně Národní politiky BOZP v ČR při výkonu činnosti manažera BOZP,
- zavádění a aktualizace systému řízení BOZP ve firmě,
- hodnocení a řízení rizik BOZP,
- aplikaci zásad technické bezpečnosti při výkonu manažera BOZP,
- aplikaci ergonomických přístupů,
- školení vedoucích pracovníků v BOZP,

- šetření, evidence a hlášení pracovních úrazů a nemocí z povolání,
- jednání s kontrolními orgány,
- prověřování účinnosti preventivních kontrol BOZP na pracovištích,
- kontrolování úplnosti a aktuálnosti dokumentace BOZP,
- vyhodnocování ekonomické účinnosti systému řízení BOZP.

Z výčtu je patrné, že systém plnění požadavků BOZP je povýšen na systémové pojetí. To však není výhradní doménou manažera BOZP, se systémovým pojetím bezpečnosti práce se setkává i OZO PR a tudíž není mezi těmito pozicemi významnějšího rozdílu. A vykonává-li navíc OZO PR svoji práci v pracovněprávním vztahu, není zde rozdílu takřka žádného. Však také NSK předpokládá, že uchazeč o zkoušku manažera BOZP bude splňovat kvalifikaci OZO PR podle zákona č. 309/2006 Sb. Jde však o požadavek, který se dotýká získání kvalifikace Manažer BOZP podle zákona č. 179/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nikoliv této nebo obdobné kvalifikace nabyté studiem příslušného studijního oboru na terciárním stupni vzdělávání, např. ve studijním oboru 39-08-N/01 Řízení bezpečnosti práce. Vyšší odborná škola a Obchodní akademie Chotěboř poskytuje v oboru vzdělání Požární ochrana a bezpečnost práce vzdělání, kterým studenti získají znalosti, schopnosti a dovednosti potřebné k výkonu funkce Manažera BOZP^[7]. Studijním obsahem jsou vedle bezpečnosti práce či hygieny práce např. i základy požární ochrany, ochrany životního prostředí, prevence havárií, krizového řízení^[8].

Národní soustava povolání

Národní soustava povolání (dále jen NSP) v gesci Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen MPSV) plní úlohu veřejně dostupného registru povolání vyskytujících se na území České republiky. Hlavními východisky při tvorbě NSP jsou aktuální požadavky světa práce deklarované zástupci zaměstnavatelů a odborníků a zákonné normy a předpisy. S ohledem na skutečnost, že NSP má obsahovat průběžně aktualizované a podrobné popisy povolání a typových pozic, včetně požadavků na jejich vykonavatele, je NSP provázána s Národní soustavou kvalifikací (NSK), která plní funkci veřejně přístupného registru všech úplných profesních a profesních kvalifikací potvrzovaných, rozlišovaných a uznávaných na území České republiky. V rámci NSK jsou definovány požadavky na odborné způsobilosti jednotlivých kvalifikací, tzn., co je potřeba znát a umět pro výkon povolání anebo jejich části, a to bez ohledu na způsob jejich získání^[9]. Na tvorbě a aktualizaci NSP spolupracuje MPSV především se správními úřady a územními samosprávnými celky, ale bere přitom v úvahu návrhy podnikajících fyzických osob anebo právnických osob působících na trhu práce^[10].

Ve skupině „Bezpečnost práce, ochrana osob a majetku“ se nachází z oblasti BOZP celkem 3 pracovní pozice: Technik BOZP, Manažer BOZP a Odborně způsobilá osoba v prevenci rizik BOZP. V této skupině zarazí hned několik skutečností. Mezi prvními je to skutečnost, že byla pracovní pozice OZO PR oproti zákonu č. 309/2006 Sb., „přejmenována“, což samo o sobě mnohé vypovídá. Pomineme-li skutečnost, že zavedené názvy odborných pracovníků neodpovídají názvům podle právních předpisů, je to hlavně přejmenování „bezpečáků“ na preventisty rizik, které se dodnes neujalo, a asi by se to mělo vzít v potaz při tvorbě názvů pracovních pozic v právních předpisech a posléze i v souvisejících databázích. Druhou skupinu zarážejících skutečností tvoří fakt, že ve skupině odborného směru „Bezpečnost práce, ochrana osob a majetku“ je směsice pracovních pozic „bezpečáků“ a různých strážných, psovodů, detektivů, kryptografů, členů horské služby aj. Začlenění Manažera BOZP a Technika BOZP v Národní soustavě kvalifikací ve skupině „Speciální a interdisciplinární obory“ bylo logičtější a i praktičtější. Výsledkem tohoto seskupení v NSP je skutečnost, že si zájemce o práci na internetových portálech hledá pracovní pozici mezi desítkami nabídek pracovních pozic pro strážné, hlídače parkovišť či objektů, obsluh pultů centrální ochrany či přímo detektivy.

Technik BOZP

NSP charakterizuje pozici Technika BOZP^[11] v kvalifikační úrovni 4 jako osobu, která spolupracuje se zaměstnavatelem

při zajišťování plnění úkolů v oblasti BOZP a vykonává níže uvedené pracovní činnosti:

- provádění preventivních kontrol BOZP na pracovištích,
- shromažďování podkladů pro analýzu rizik,
- sledování a dodržování právních předpisů BOZP,
- školení osob v oblasti BOZP vyjma vedoucích pracovníků,
- spolupráce při šetření pracovních úrazů a nemocí z povolání,
- shromažďování podkladů pro kategorizaci prací,
- zpracovávání a aktualizace dokumentace BOZP kromě analýzy a hodnocení rizik,
- sledování platnosti odborné a zdravotní způsobilosti zaměstnanců,
- spoluúčast při jednáních s kontrolními a inspekčními orgány.

K výkonu pracovní pozice uvádí NSP dva seznamy. Jedním jsou předpokládané teoretické odborné znalosti a druhým jsou praktické odborné dovednosti. Níže uvedený text se snaží tyto seznamy vzájemně propojit a přiřadit k výše uvedeným pracovním činnostem. V některých případech toto propojení působí trochu křečovitě či nepatřičně, ale jde o účelové propojení s cílem poukázat na komplexnost pojetí charakteristik. Mezi znalosti a dovednosti k pracovním činnostem patří:

- znalost pracovního prostředí a pracovních podmínek;
- znalost ergonomie – bez bližšího určení, co si pod tímto pojmem představit, tj. v jakém rozsahu činnosti vlastně tato pracovní pozice znalost uplatňuje, když ani nemá příslušný odraz v pracovních činnostech (pro ujasnění, oblast ergonomie zahrnuje znalosti z mikroklimatických podmínek, podmínek pracovního prostředí, úpravy podmínek pracovního místa z hlediska člověk-nástroj, člověk-stroj, člověk-vybavení pracoviště, výskytu rizikových činitelů a prací, vč. fyzické, biologické, i psychické zátěže, problematiku vzdělání, školení, předávání informací, vztahů na pracovišti, tj. mezi spolupracovníky i s vedoucím – mj. mobbing, bossing, staffing, a mnohé jiné^[12].);
- dovednost vedení dokumentace o preventivních prohlídkách na pracovištích – bez specifikace, o jakou dokumentaci se jedná, navíc podle popisu pracovní činnosti nemůže vést dokumentaci analýzy a hodnocení rizik;
- dovednost vyhledávání rizik a navrhování vhodných opatření ve spolupráci s vedoucími zaměstnanci na pracovišti – nemá oporu v uvedené pracovní činnosti, neboť v ní se předpokládá pouze shromažďování podkladů pro analýzu rizik;
- znalost legislativy BOZP, k čemuž se předpokládá dovednost orientace v základních právních předpisech a technických normách v oblasti BOZP;
- dovednost školení zaměstnanců v oblasti BOZP – zřejmě na základě orientace v základních právních předpisech a technických normách (nikoli tedy podrobné znalosti těchto předpisů a norem);
- znalost problematiky pracovních úrazů a nemocí z povolání s dovedností provádění zápisů do knihy úrazů a vyplňování záznamů o pracovních úrazech;
- znalost kategorizace prací s dovedností zařazování prací do kategorií pro konkrétní pracoviště zaměstnavatele ve spolupráci s orgánem ochrany veřejného zdraví – ale podle popisu pracovní činnosti má jen shromažďovat podklady, nikoli provádět hodnocení a návrh, či dávat podklady pro vyhotovení žádosti zaměstnavatele; navíc podle popisu pracovní činnosti nemůže vést dokumentaci analýzy a hodnocení rizik, což je i výrazně omezující prvek pro dovednost na úseku zařazování prací do kategorií (nelze provádět kategorizaci práce bez možnosti analýzy a hodnocení rizik);
- znalost státního dozoru v oblasti inspekce a bezpečnosti práce.

Teoretické odborné znalosti, popř. praktické odborné dovednosti lze získat v rámci odborné přípravy. Podle NSP, nejvhodnější přípravu pro tuto pozici poskytuje střední vzdělání s maturitní zkouškou (bez vyučení) v oboru ekologie a

ochrana prostředí. Jinou alternativu představuje střední vzdělání s maturitní zkouškou (bez vyučení) v oboru strojírenství, střední vzdělání s maturitní zkouškou (bez vyučení) a střední vzdělání s maturitní zkouškou (bez vyučení) v oboru elektrotechnika.

Při srovnání oprávnění Technika BOZP podle NSP a NSK si nelze nevšimnout základních rozporů, které při deklarované provázanosti obou soustav mohou působit rušivě až nepatřičně:

- podle NSP smí provádět preventivní kontroly BOZP, podle NSK pouze vede dokumentaci o preventivních prohlídkách - což jsou zcela rozdílné kategorie oprávnění; navíc není vyjasněno, co je preventivní prohlídka a co je preventivní kontrola BOZP a jaký mají vztah k prověřce BOZP podle § 108 odst. 5 zákoníku práce;
- podle NSP smí shromažďovat podklady pro analýzu rizik a zpracovávat a aktualizovat dokumentaci BOZP kromě analýzy a hodnocení rizik, podle NSK je však oprávněn rizika vyhledávat, hodnotit a navrhnout opatření k jejich minimalizaci - oprávnění obou soustav jsou tudíž v přímém rozporu, neboť shromažďování údajů není vyhledávání a hodnocení s navrhováním opatření;
- podle NSP smí provádět sledování a dodržování právních předpisů BOZP, podle NSK je požadována orientace v základních právních předpisech a technických normách v oblasti BOZP - vzhledem k tomu, že k provádění sledování a dodržování právních předpisů je nutná znalost jednotlivých ustanovení, je orientace v právních předpisech a technických normách základním a nejvýznamnějším rozdílem, který je i limitní pro odbornou kvalifikaci pracovníka, jeho schopnost vykonávat příslušnou odbornost, jeho oprávnění a schopnost nést odpovědnost za svá doporučení;
- podle NSP smí provádět školení osob v oblasti BOZP vyjma vedoucích pracovníků, podle NSK je kvalifikován k provádění školení zaměstnanců v oblasti BOZP - podle NSK není provádění školení vedoucích zaměstnanců vyloučeno, navíc, žádná ze soustav nezmiňuje omezení k provádění školení ve smyslu § 44a odst. 6 zákona č. 258/2000 Sb.;
- podle NSP spolupracuje při šetření pracovních úrazů a nemocí z povolání, obdobně podle NSK provádí zápisy do knihy úrazů a vyplňuje záznamy o pracovních úrazech - protože nelze přesně stanovit, jaký je rozdíl mezi spoluprací při šetření pracovních úrazů a prováděním zápisů, který též předpokládá spolupráci (byť ne aktivní činnost na úseku objasňování šetření pracovního úrazu popř. návrhu opatření k zamezení opakování obdobného úrazu), lze připustit, že se **obě soustavy shodují**;
- podle NSP shromažďuje podklady pro kategorizaci prací, podle NSK však přímo provádí zařazování prací do kategorií pro konkrétní pracoviště zaměstnavatele - požadavky soustav se tedy zcela zásadně rozcházejí;
- podle NSP sleduje platnost odborné a zdravotní způsobilosti zaměstnanců a účastní se při jednáních s kontrolními a inspekčními orgány, což podle NSK neprovádí vůbec - obě soustavy se v těchto bodech zásadně rozcházejí;
- podle NSK je oprávněn k vedení dokumentace BOZP, což podle NSP neprovádí vůbec - obě soustavy se opět zcela rozcházejí, navíc není vyjasněno, co tvoří dokumentaci BOZP, kterou je Technik BOZP kvalifikován vést.

Celkově lze než konstatovat, že pouze v jednom bodě se obě soustavy shodují (viz vyznačení v textu tučným písmem), v ostatních jsou mírně odlišné (ve smyslu stanoveného rozsahu činnosti) či v zcela protikladném postavení (oprávnění definovaná jednou soustavou nejsou definována druhou soustavou), což významně zpochybňuje vzájemnou provázanost obou soustav.

Odborně způsobilá osoba v prevenci rizik BOZP

NSP charakterizuje pozici odborně způsobilé osoby v prevenci rizik BOZP^[13] jako osobu v kvalifikační úrovni 6, která zajišťuje plnění úkolů zaměstnavatele v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci – tj. zcela v dikci zákona č. 309/2006 Sb., (buť s přídomkem „BOZP“ a bez přídomku „fyzická“) a vykonává níže uvedené pracovní činnosti:

- provádění preventivních kontrol BOZP na pracovištích,
- analyzování a hodnocení rizik BOZP,
- sledování a dodržování právních předpisů BOZP,
- školení osob v oblasti BOZP včetně vedoucích pracovníků,
- koordinování prošetřování pracovních úrazů a nemocí z povolání,
- vyhodnocování příčin pracovních úrazů, jejich zdrojů a navrhování opatření k zabránění jejich opakování,
- podávání návrhů na zařazení prací do kategorií,
- zpracovávání a aktualizace dokumentace BOZP,
- sledování platnosti odborné a zdravotní způsobilosti zaměstnanců,
- jednání s kontrolními a inspekčními orgány.

Srovnávání oprávnění OZO PO stanovených NSP s oprávněními Manažera BOZP jako OZO PR z NSK nebude blíže provedeno. Lze však konstatovat, že v NSK není uvedeno vyhodnocování příčin pracovních úrazů, jejich zdrojů a navrhování opatření k zabránění jejich opakování (jakkoli to může být součástí NSK požadovaného šetření pracovních úrazů), podávání návrhů na zařazení prací do kategorií, sledování doby platnosti odborné a zdravotní způsobilosti zaměstnanců. V NSP není oproti NSK uveden požadavek na aplikaci ergonomických přístupů, nebo aplikaci zásad technické bezpečnosti při výkonu manažera BOZP, na zavádění a aktualizaci systému řízení BOZP, na vyhodnocení ekonomické účinnosti systému řízení BOZP.

K výkonu pracovní pozice uvádí NSP dva seznamy. Jedním jsou předpokládané teoretické odborné znalosti a druhým jsou praktické odborné dovednosti. Níže uvedený text se snaží tyto seznamy vzájemně propojit a přiřadit k výše uvedeným pracovním činnostem. V některých případech toto propojení působí trochu křečovitě či nepatřičně, ale jde o účelové propojení s cílem poukázat na komplexnost pojetí charakteristik. Mezi znalosti a dovednosti k pracovním činnostem patří:

- dovednost odhalování nedostatků v rámci provádění preventivních kontrol BOZP na pracovištích a navrhování opatření k jejich odstranění k provádění preventivních kontrol BOZP na pracovištích – není objasněn vztah mezi preventivní kontrolou a proškolením BOZP, kterou zaměstnavatel organizuje ve smyslu § 108 odst. 5 zákoníku práce a s účastí OZO PR provádí podle § 9 odst. 4 písm. d) zákona č. 309/2006 Sb.;
- znalost pracovního prostředí a pracovních podmínek, znalost metod identifikace, posuzování a hodnocení rizik jako základní podmínky dovednosti vyhledávání a hodnocení rizik BOZP a navrhování opatření k jejich odstranění k analyzování a hodnocení rizik BOZP;
- znalost legislativy BOZP, k čemuž se předpokládá dovednost v orientaci v právních a ostatních předpisech, technických normách BOZP a jejich aplikace v praxi k sledování a dodržování právních předpisů BOZP;
- dovednost provádění školení zaměstnanců v BOZP k školení osob v oblasti BOZP včetně vedoucích pracovníků – není zmíněno omezení ve smyslu § 44a odst. 6 zákona č. 258/2000 Sb.;
- znalost problematiky pracovních úrazů a nemocí z povolání, k čemuž se předpokládá dovednost v šetření, evidenci a hlášení pracovních úrazů a nemocí z povolání a v šetření pracovních úrazů, navrhování opatření k zabránění jejich opakování a vyhodnocování pracovní úrazovosti v konkrétních podmínkách – odborně způsobilé osobě je však podle pracovních činností přiznáno pouze koordinování prošetřování pracovních úrazů a nemocí z povolání, takže dovednost v šetření pracovních úrazů, jejich evidence či oznamování, natož v navrhování opatření, je vlastně požadavkem navíc, jakkoli je to zřejmě zcela pochybné omezení odborné způsobilosti;

- znalost kategorizace prací, k čemuž se předpokládá dovednost navrhování zařazení prací do kategorií k podávání návrhů na zařazení prací do kategorií;
- znalost legislativy BOZP a systému řízení BOZP ve firmě, k čemuž se předpokládá dovednost zpracování dokumentace BOZP stanovené právními a ostatními předpisy k zpracovávání a aktualizaci dokumentace BOZP;
- znalost systému řízení BOZP ve firmě k sledování platnosti odborné a zdravotní způsobilosti zaměstnanců;
- znalost státního dozoru v oblasti inspekce a bezpečnosti práce, k čemuž se předpokládá dovednost jednání s kontrolními orgány k jednání s kontrolními a inspekčními orgány;
- znalost ergonomie;
- znalost technické bezpečnosti.

Teoretické odborné znalosti, popř. praktické odborné dovednosti lze získat v rámci odborné přípravy. Podle NSP, nejvhodnější přípravu pro tuto pozici poskytuje bakalářský studijní program v oboru ochrana prostředí. Jinou alternativu představuje vyšší odborné vzdělání, bakalářský studijní program, bakalářský studijní program v oboru strojírenství a bakalářský studijní program v oboru elektrotechnologie. Navíc musí splnit odbornou způsobilost podle zákona č. 309/2006 Sb., a to zkouškou před akreditovanou zkušební komisí v opakované 5leté periodě. Lze říci, že má-li OZO PR slovy Samkové „zaměstnavateli pomáhat^[14]“, jde o velmi přísné ustanovení. Osoby odpovědné za organizování a řízení BOZP na pracovištích zaměstnavatele nejsou zatíženi ani požadavkem odborné znalosti, ani požadavkem opakované zkoušky akreditovanou osobou. Tento nepoměr v požadavcích není nikde v právních předpisech vysvětlen, školení vedoucích pracovníků není v právních předpisech nijak odlišeno od školení ostatních zaměstnanců zaměstnavatele. Jen je zvykem jej organizovat odlišně, s přihlédnutím k někdejšímu doporučení ČÚBP a k praxi u organizování školení v požární ochraně. Nicméně, za stanovení organizace školení je odpovědný zaměstnavatel a ten se v mnoha případech chová pragmaticky.

Manažer BOZP

NSP charakterizuje pozici Manažer BOZP^[15] jako osobu v kvalifikační úrovni 7, která navrhuje, řídí a kontroluje procesy spojené s budováním a rozvojem systémů řízení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a vykonává níže uvedené pracovní činnosti:

- účast na činnosti týmu krizového řízení firmy;
- seznamování zaměstnavatele, zejména statutárních zástupců a top managementu s povinnostmi v oblasti BOZP, vyplývajícími z právních a ostatních předpisů nebo technických norem;
- navrhování a řízení procesů spojených s tvorbou systémů řízení BOZP ve firmách a jejich dalším vývojem ve spolupráci s top managementem firmy;
- plnění funkce interního nebo externího auditora systémů řízení BOZP;
- řízení procesu identifikace a hodnocení rizik a posuzování opatření navržených k odstraňování nebo minimalizaci jejich působení na bezpečnost a zdraví zaměstnanců;
- provádění analýz pracovní úrazovosti, nehodovosti a nemocí z povolání, navrhování opatření k jejich snižování a srovnávání s celostátními, popř. evropskými statistickými údaji;
- provádění analýz nedostatků zjištěných v rámci preventivních kontrol a prověrek BOZP na pracovištích z hlediska účinnosti dříve navržených opatření;
- provádění analýz účinnosti opatření ke snižování působení faktorů pracovního prostředí;
- hodnocení kvality a úplnosti dokumentace BOZP stanovené právními a ostatními předpisy nebo technickými normami;
- vyhodnocování ekonomické účinnosti opatření souvisejících s realizací systému řízení BOZP ve firmě;
- poskytování poradenství, školení a ověřování znalostí techniků a specialistů BOZP;
- účast na jednání s kontrolními a inspekčními orgány.

K výkonu pracovní pozice uvádí NSP dva seznamy. Jedním jsou předpokládané teoretické odborné znalosti a druhým jsou praktické odborné dovednosti. Níže uvedený text se snaží tyto seznamy vzájemně propojit a přiřadit k výše uvedeným pracovním činnostem. V některých případech toto propojení působí trochu křečovitě či nepatřičně, ale jde o účelové propojení s cílem poukázat na komplexnost pojetí charakteristik. Mezi znalosti a dovednosti k pracovním činnostem patří:

- z uvedených odborných znalostí a praktických dovedností nelze stanovit žádné k účasti na činnosti týmu krizového řízení firmy;
- znalost legislativy BOZP, k čemuž se předpokládá dovednost aplikace právních a ostatních předpisů a evropských právních předpisů v oblasti BOZP, včetně Národní politiky BOZP v ČR při výkonu činnosti manažera BOZP k seznamování zaměstnavatele, zejména statutárních zástupců a top managementu s povinnostmi v oblasti BOZP, vyplývajícími z právních a ostatních předpisů nebo technických norem;
- znalost systému řízení BOZP ve firmě, k čemuž se předpokládá dovednost v zavádění a aktualizace systému řízení BOZP ve firmě k navrhování a řízení procesů spojených s tvorbou systémů řízení BOZP ve firmách a jejich dalším vývojem ve spolupráci s TOP managementem firmy;
- znalost systému řízení BOZP ve firmě, pracovního prostředí a pracovních podmínek k plnění funkce interního nebo externího auditora systémů řízení BOZP;
- znalost metod identifikace, posuzování a hodnocení rizik, k čemuž se předpokládá dovednost hodnocení a řízení rizik BOZP k řízení procesu identifikace a hodnocení rizik a posuzování opatření navržených k odstraňování nebo minimalizaci jejich působení na bezpečnost a zdraví zaměstnanců;
- znalost problematiky pracovních úrazů a nemocí z povolání, k čemuž se předpokládá dovednost v šetření, evidenci a hlášení pracovních úrazů a nemocí z povolání k provádění analýz pracovní úrazovosti, nehodovosti a nemocí z povolání, navrhování opatření k jejich snižování a srovnávání s celostátními, popř. evropskými statistickými údaji;
- znalost pracovního prostředí a pracovních podmínek, k čemuž se předpokládá dovednost prověřování účinnosti preventivních kontrol BOZP na pracovištích, k provádění analýz nedostatků zjištěných v rámci preventivních kontrol a prověrek BOZP na pracovištích z hlediska účinnosti dříve navržených opatření;
- znalost pracovního prostředí a pracovních podmínek k provádění analýz účinnosti opatření ke snižování působení faktorů pracovního prostředí;
- dovednost v kontrolování úplnosti a aktuálnosti dokumentace BOZP k hodnocení kvality a úplnosti dokumentace BOZP stanovené právními a ostatními předpisy nebo technickými normami;
- dovednost vyhodnocování ekonomické účinnosti systému řízení BOZP k vyhodnocování ekonomické účinnosti opatření souvisejících s realizací systému řízení BOZP ve firmě;
- dovednost ve školení vedoucích pracovníků v BOZP k poskytování poradenství, školení a ověřování znalostí techniků a specialistů BOZP;
- znalost státního dozoru v oblasti inspekce a bezpečnosti práce, k čemuž se předpokládá dovednost jednání s kontrolními orgány k účasti na jednání s kontrolními a inspekčními orgány;
- znalost technické bezpečnosti, k čemuž se předpokládá dovednost aplikace zásad technické bezpečnosti při výkonu manažera BOZP;
- znalost ergonomie, k čemuž se předpokládá dovednost aplikace ergonomických přístupů nelze přiřadit k žádné pracovní činnosti;
- znalost kategorizace prací nelze přiřadit k žádné specifické pracovní činnosti.

Teoretické odborné znalosti, popř. praktické odborné dovednosti lze získat v rámci odborné přípravy. Podle NSP, nejvhodnější přípravu pro tuto pozici poskytuje magisterský studijní program v oboru ekologie a magisterský studijní

program v oboru ochrana prostředí. Jinou alternativou představuje magisterský studijní program, magisterský studijní program v oboru zemědělské inženýrství, magisterský studijní program v oboru lesní inženýrství, magisterský studijní program v oboru stavební inženýrství, magisterský studijní program v oboru elektrotechnologie, magisterský studijní program v oboru strojírenská technologie a magisterský studijní program v oboru chemie. Manažer BOZP nemá předepsanu zkoušku z odborné způsobilosti podle zákona č. 309/2006 Sb. Je k zamyšlení, zda uvedené magisterské programy jsou opravdu nejvhodnější přípravou, ve srovnání s obsahovou stránkou studia na VOŠ a OA Chotěboř, či ve srovnání s bakalářskými studijními programy Bezpečnost práce a procesů na Vysoké škole báňské nebo Bezpečnost práce v nevýrobní sféře na Univerzitě Hradec Králové^[16].

Při srovnání oprávnění Manažera BOZP podle NSP a NSK si nelze nevšimnout základních rozporů, které při deklarované provázanosti obou soustav mohou působit rušivě až nepatřičně:

- podle NSP se podílí na činnosti týmu krizového řízení firmy, podle NSK nikoli – při vzájemném propojení obou soustav závažící stav; přitom vlastně není zřejmé, co vše si představit pod pojmem krizové řízení: zda se týká problematiky prevence závažných havárií, ekonomické ochrany podniku, likvidace ekologické havárie, útlumu činnosti podniku a propouštění zaměstnanců, činnosti podniku za vyhlášených krizových stavů orgány státní správy a samosprávy, likvidace podniku apod.;
- podle NSP smí seznamovat zaměstnavatele, zejména statutární zástupce a top management s povinnostmi v oblasti BOZP, vyplývajícími z právních a ostatních předpisů nebo technických norem – čímž pouze zdvojuje činnost OZO PR, navíc k tomu nemá dostatek odborných znalostí a zkušeností, podle NSK aplikuje právní a ostatní předpisy a evropské právní předpisy v oblasti BOZP, včetně Národní politiky BOZP v ČR; což je podstatný rozdíl v praktické činnosti i odborné úrovni u obou soustav – připomeňme, že Manažer BOZP má podle NSK, na rozdíl od NSP, odbornou způsobilost;
- podle NSP smí navrhovat a řídit procesy spojené s tvorbou systémů řízení BOZP a jejich dalším vývojem ve spolupráci s top managementem firmy, podle NSK smí zavádět a aktualizovat systém řízení BOZP – zde jsou **oba systémy ve vzájemné shodě**, ačkoli se zdá, že má v případě NSK poněkud větší pravomoci samostatné činnosti, což předpokládá i pružnější způsob zavádění a udržování uvažovaného systému BOZP;
- podle NSP může plnit funkci interního nebo externího auditora systémů řízení BOZP, podle NSK takovou činnost nemá přiznánu – opět se systémy zásadně rozcházejí, navíc, pozici auditora lze vykonávat pouze po absolvování příslušného školení a pod dozorem hlavního auditora, přičemž musí být splněna hlavní podmínka: auditor nesmí auditovat vlastní činnost;
- podle NSP smí řídit proces identifikace a hodnocení rizik a posuzování opatření navržených k odstraňování nebo minimalizaci jejich působení na bezpečnost a zdraví zaměstnanců, podle NSK může přímo hodnotit a řídit rizika BOZP – toto rozdílné pojetí pravomocí je zřejmě odrazem skutečnosti, že Manažer BOZP podle NSK je odborně způsobilou osobou a je tak oprávněn provádět vyhledávání a hodnocení rizik, jakož i tuto činnost „pouze“ řídit;
- podle NSP smí provádět analýzy pracovní úrazovosti, nehodovosti a nemocí z povolání, navrhovat opatření k jejich snižování a srovnávání s celostátními, popř. evropskými statistickými údaji, podle NSK může šetřit, evidovat a hlásit pracovní úrazy a nemoci z povolání – opět se soustavy rozcházejí v pojetí činností, neboť analýza úrazovosti není šetření úrazů;
- podle NSP smí provádět analýzy nedostatků zjištěných v rámci preventivních kontrol a prověrek BOZP na pracovištích z hlediska účinnosti dříve navržených opatření, podle NSK smí pouze prověřovat účinnost preventivních kontrol BOZP na pracovištích – kromě rozdílného pojetí v oprávněních jsou v NSP uvedeny pojmy „preventivní kontrola“ a „prověrka BOZP“, přičemž jen druhý z pojmů je zaveden právním předpisem (jakkoli vágně a bezobsažně) s upřesněním, že zaměstnavatel musí zajistit účast OZO PR (viz § 9 odst. 4 písm. d) zákona č. 309/2006 Sb.);
- podle NSP smí provádět analýzy účinnosti opatření ke snižování působení faktorů pracovního prostředí, podle

- NSK takové oprávnění nemá definováno – opět nedošlo k naplnění deklarované provázanosti soustav;
- podle NSP smí provádět hodnocení kvality a úplnosti dokumentace BOZP stanovené právními a ostatními předpisy nebo technickými normami, podle NSK smí pouze kontrolovat úplnost a aktuálnost dokumentace BOZP – k hodnocení kvality a úplnosti podle NSP by Manažer BOZP potřebovat odbornou způsobilost, kterou však na rozdíl od NSK postrádá; proto může spíše provádět kontrolu úplnosti a aktuálnosti, jak je stanovena v NSK (k hodnocení kvality zpracované dokumentace by musel Manažer BOZP dosahovat odborné úrovně OZO PR, znát konkrétní ustanovení právních a technických předpisů, aby mohl posoudit obsahovou stránku dokumentu a postihnouti všech aspektů);
- podle NSP smí vyhodnocovat ekonomické účinnosti opatření souvisejících s realizací systému řízení BOZP ve firmě, podle NSK smí vyhodnocovat ekonomické účinnosti systému řízení BOZP – **obě soustavy jsou ve shodě**;
- podle NSP smí poskytovat poradenství, školení a ověřování znalostí techniků a specialistů BOZP, podle NSK smí pouze školit vedoucí pracovníky v BOZP – nejen že obě soustavy hodnotí činnosti rozdílně, dochází zde k zásadnímu nedorozumění: OZO PR (a tím je pouze Manažer BOZP podle NSK) je poradcem zaměstnavatele, jeho role vychází z odborné způsobilosti a nese s sebou i právní odpovědnost za škodu (viz § 2950 občanského zákoníku); navíc je těžko představitelné, že poradce zaměstnavatele nestojí mimo organizační strukturu podniku a funkční odpovědnost, a jako poradce zaměstnavatele a osoba, která smí školit a přezkušovat vedoucí zaměstnance, kontrolovat a připomínkovat jejich činnost při rozhodování a řízení na úseku BOZP, by zároveň byla podřízeným pracovníkem některého z těchto vedoucích;
- podle NSP se může účastnit na jednání s kontrolními a inspekčními orgány, podle NSK s nimi smí jednat – rozdílné pravomoci vystihují skutečnost, že Manažer BOZP podle NSK je zároveň OZO PR, tj. může v otázkách BOZP jednat jménem jednatelů společnosti či majitele podniku;
- podle NSK smí Manažer BOZP aplikovat ergonomické přístupy; nebo zásady technické bezpečnosti při výkonu manažera BOZP – žádné z těchto oprávnění není v NSP Manažerovi BOZP přiznáno; navíc, co jsou a kde jsou stanoveny zásady technické bezpečnosti při výkonu manažera BOZP není zcela jasné, stejně tak není ujasněno, v jakém rozsahu může aplikovat ergonomické přístupy.

Celkově lze konstatovat, že se obě soustavy shodují pouze ve dvou bodech (vyznačeno v textu tučným písmem), v ostatních jsou spíše v rozporu. A to jak ve vymezení pojetí (charakteristiky rozsahu činnosti), tak v celkovém definování oprávnění (oprávnění definovaná jednou soustavou nejsou definována druhou soustavou).

Při porovnávání postavení pozice Manažera BOZP, OZO PR a Technika BOZP si nelze nevšimnout, že Manažer BOZP je zařazen do 7. kvalifikační úrovně, OZO PR do 6. úrovně a Technik BOZP do 4. úrovně. Manažer BOZP přitom nedosahuje odborné úrovně a oprávnění OZO PR, a jeho schopností a praktických dovedností, jeho role je omezena na jakéhosi koordinátora BOZP s oprávněním sumarizace ročních výstupů a analýz jednotlivých výstupů, což může OZO PR dělat na požádání též. Tento nesoulad je patrnější při porovnání s NSK, kde je pozice Manažera BOZP podmíněna odbornou způsobilostí v prevenci rizik, tj. obě úrovně jsou sloučeny v jednu. Jiným druhem srovnání je porovnání s kvalifikací osob na úseku požární ochrany. Odborně způsobilá osoba požární ochrany je zařazena do 7. kvalifikační úrovně (tedy výše než OZO PR) a Technik požární ochrany do 4. úrovně (a tedy na shodné úrovni s technikem BOZP). Nižší zařazení OZO PR na kvalifikační úroveň už vůbec nekoresponduje s požadavky na znalostní a věcný rozsah, v němž pracuje odborně způsobilá osoba požární ochrany a OZO PR. Porovnání obou způsobilostí a struktury kvalifikovaných osob bude věnována druhá část Odborné způsobilosti v BOZP s podtitulem Porovnání odborné způsobilosti na úseku prevence rizik a požární ochrany.

Závěr 1. části

Jak bylo uvedeno v úvodu, lze na úseku BOZP definovat několik různých pracovních pozic a tyto pozice rozdělit podle získané odbornosti na osoby bez odborné kvalifikace a osoby s odbornou kvalifikací. Je zřejmé, že OZO PR patří do

skupiny osob s odbornou kvalifikací. Osoba Manažera BOZP může patřit jak mezi osoby bez odborné kvalifikace, tak mezi osoby s odbornou kvalifikací, to podle způsobu a rozsahu nabytí odborných znalostí. Do které z těchto dvou základních skupin by měla patřit právními předpisy nedefinovaná a opuštěná pracovní pozice Technika BOZP, to je otázka, na kterou se pokusí najít odpověď druhá a třetí část tohoto článku, v rámci vyspecifikování možné struktury odbornosti pracovníků na úseku BOZP a s přihlédnutím na kvalifikační požadavky na osoby provádějící činnosti v prevenci rizik na úseku BOZP.

Literatura a právní předpisy

[1] SAMKOVÁ Anna. Vysvětlení pojmů „OZO k zajišťování úkolů v prevenci rizik“ a „technik BOZP“. *BOZPinfo* [online], 1. 3. 2016 [cit. 2016-04-07]. Dostupný z: http://www.bozpinfo.cz/knihovna-bozp/citarna/tema-bozpinfo/ozo_technik160229.html.

[2] SAMKOVÁ Anna. Základní informace k profesním kvalifikacím a odborné způsobilosti fyzických osob v oblasti BOZP. *Bezpečnost a hygiena práce*, 2014, roč. 65, č. 3, s. 23-28. ISSN 0006-0453.

[3] *Národní soustava kvalifikací* [online] [cit. 2016-04-01]. Dostupný z: <http://www.narodnikvalifikace.cz>.

[4] *Národní soustava povolání* [online] [cit. 2016-04-01]. Dostupný z: <http://www.nsp.cz/>.

[5] *Informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce Národního ústavu pro vzdělávání* [online]. Praha: Národní ústav pro vzdělávání [cit. 2016-04-01]. Dostupný z: <http://www.infoabsolvent.cz>.

[6] *Vyšší odborná škola a Obchodní akademie Chotěboř* [online] [cit. 2016-04-01]. Dostupný z: www.oachot.cz/cs/vyssi-odborna-skola/rozeni-bezpecnosti-prace.

[7] RÜSCHENSCHMIDT; REINDT; RENDEL. *Occupational Health and Safety at the Workplace, Designing with Ergonomics*. 1. vyd. Hochum, : Verlag Technik & Information, 2007. ISBN 978-3-934966-68-0

[8] Česká republika. Vyhláška č. 50 ze dne 19. května 1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice. *Sbírka zákonů Česká republika*, 1978, částka 11, s. 206-214 [2. akt. znění předpisem č. 98/1982 Sb.]. ISSN 1211-1244.

[9] Česká republika. Vyhláška č. 392 ze dne 9. září 2003 o bezpečnosti provozu technických zařízení a o požadavcích na vyhrazená technická zařízení tlaková, zdvihací a plynová při hornické činnosti a činnosti prováděné hornickým způsobem. In: *Sbírka zákonů Česká republika*, 2003, částka 127, s. 6650-6674 [3. akt. znění předpisem č. 282/2007 Sb.]. ISSN 1211-1244.

[10] Česká republika. Zákon č. 133 ze dne 17. prosince 1985 o požární ochraně. *Sbírka zákonů Česká republika*, 1985, částka 34, s. 674-691 [16. akt. znění předpisem č. 320/2015 Sb.]. ISSN 1211-1244.

[11] Česká republika. Zákon č. 258 ze dne 14. července 2000 o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů. *Sbírka zákonů Česká republika*, 2000, částka 74, s. 3622- 3662 [47. akt. znění předpisem č. 267/2015 Sb.]. ISSN 1211-1244.

[12] Česká republika. Zákon č. 179 ze dne 30. března 2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání). *Sbírka zákonů Česká republika*, 2006, částka 61, s. 2097-2113 [7. akt. znění předpisem č. 53/2012 Sb.]. ISSN 1211-1244.

[13] Česká republika. Zákon č. 262 ze dne 21. dubna 2006 zákoník práce. In: *Sbírka zákonů Česká republika*, 2006, částka 84, s. 3146-3241 [30. akt. znění předpisem č. 377/2015 Sb.]. ISSN 1211-1244.

[14] Česká republika. Zákon č. 309 ze dne 23. května 2006, kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany

zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci). *Sbírka zákonů Česká republika*, 2006, částka 96, s. 3789-3797 [8. akt. znění předpisem č. 88/2016 Sb.]. ISSN 1211-1244.

[15] Česká republika. Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 občanský zákoník. *Sbírka zákonů Česká republika*, 2006, částka 33, s. 1026-1365. ISSN 1211-1244.

Poznámky pod čarou

[1] Samková: Základní informace k profesním kvalifikacím a odborné způsobilosti fyzických osob v oblasti BOZP

[2] citace z Představení NSK, dostupné na WWW: <http://www.narodnikvalifikace.cz/predstaveni>

[3] Samková: Základní informace k profesním kvalifikacím a odborné způsobilosti fyzických osob v oblasti BOZP

[4] Samková: Vysvětlení pojmů „OZO k zjišťování úkolů v prevenci rizik“ a „technik BOZP“

[5] úplné znění požadavků je dostupné na WWW: http://www.narodnikvalifikace.cz/kvalifikace-421-Technik_BOZP

[6] úplné znění požadavků je dostupné na WWW: http://www.narodnikvalifikace.cz/kvalifikace-582-Manazer_BOZP

[7] internetové stránky VOŠ a OA Chotěboř: www.oachot.cz/cs/vyssi-odborna-skola/rozeni-bezpecnosti-prace

[8] viz internetové stránky Informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce Národního ústavu pro vzdělávání: www.infoabsolvent.cz/Obory/Charakteristika/3908N01/Rizeni-bezpecnosti-prace

[9] citace z Informace NSP, dostupné na WWW: <http://info.nsp.cz/>

[10] Samková: Základní informace k profesním kvalifikacím a odborné způsobilosti fyzických osob v oblasti BOZP

[11] úplné znění požadavků je dostupné na WWW: http://katalog.nsp.cz/karta_p.aspx?id_jp=30955&kod_sm1=6

[12] viz např. kniha Rüschemschmidt, Reindt, Rentel: Occupational Health and Safety at the Workplace, Designing with Ergonomics

[13] úplné znění požadavků je dostupné na WWW: http://katalog.nsp.cz/karta_p.aspx?id_jp=30954&kod_sm1=6

[14] Samková: Vysvětlení pojmů „OZO k zjišťování úkolů v prevenci rizik“ a „technik BOZP“

[15] úplné znění požadavků je dostupné na WWW: http://katalog.nsp.cz/karta_p.aspx?id_jp=30953&kod_sm1=6

[16] viz internetové stránky Informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce Národního ústavu pro vzdělávání: <http://www.infoabsolvent.cz/Obory/17/22#filtrForm>

Vzorová citace

TILHON, Jiří. Odborná způsobilost v BOZP: část 1: profesní pozice v BOZP. *Časopis výzkumu a aplikací v profesionální bezpečnosti* [online], 2016, roč. 9, č. 1-2. Dostupný z: <http://www.bozpinfo.cz/josra/josra-01-02-2016/oz-bozp-cast-1.html>. ISSN 1803-3687.

Autor článku:

[Ing. Jiří Tilhon, Ph.D., LL.M.](#)